

"Cum historia pro securitate!"

**SZEMERE BERTALAN
MAGYAR RENDVÉDELME-TÖRTÉNETI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG**

✉ : H-2095 Pilisszántó, Boldog Özséb utca 26.

☎ : (+36/06-26) 337-975 ; @ : paradi.jozsef@gmail.com

Web: <http://www.szbmrtt.atw.hu>

A körlevelek megtalálhatók a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapján

Tárgy: *OTDK az ezredfordulóig*

KÖRLEVÉL
(2022-479)

Tisztelt Tagtársak, kedves Szimpatizánsok!

Ezúton tájékoztatlak Benneteket a magyar rendvédelem-történeti tudományos diákkörnek a rendszerváltástól az ezredfordulóig tartó tevékenységéről. Szép magyar hagyomány, hogy a magyar felsőoktatási intézmények hallgatói két évente bemutatják kutatási eredményeiket. Ezen szellemi fórumoknak a magyar felsőoktatási intézmények nyújtanak otthont. Az Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) a magyar ifjúság szellemi színe virágának a seregszemléje, ahol az egyetemek — a szakterületüknek megfelelően — fogadják a diákköri dolgozatok szerzőit abból a célból, hogy összemérhessék alkotásaikat a más intézményekben, de az adott szakterület témakörében készített dolgozatokkal.

A diákköri konferenciákon az egyetemi oktatók, illetve külső szakteknitélyek bevonásával bírálják a dolgozatokat. A bírálatok összehasonlíthatósága érdekében a házigazda intézmények különböző csoportokat (alszekciókat) alakítanak ki a beérkező dolgozatok témaköreinek megfelelően. A csoportok (alszekciók) élére az egyetemek zsűriket kérnek fel, amelyek a dolgozatokról készített bírálatok figyelembe vételével és a szekcióülésen elhangzott bemutatások alapján sorrendet alakítanak ki. Ennek megfelelően hirdetnek eredményeket (első, második, harmadik helyezés, különdíj stb.) az adott házigazda egyetemen létrehozott szakterületi csoportokon (alszekciónként). A szekciókat tudományáganként szervezték az adott egyetem profiljának megfelelően. A rendvédelem-történeti tudományos diákköri dolgozatok többségükben a hadtudományi szekcióba kerültek. A rendvédelem-történet körébe tartozó csekély számú jogtörténeti jellegű dolgozat pedig a jogtudományi szekcióhoz került.

A XX. század nyolcvanas éveitől fogva jelen voltak a magyar rendvédelem-történeti tudományos diákköri dolgozatok az országos tudományos diákköri konferenciákon. Az esetek többségében az egy-egy konferenciára beérkezett annyi színvonalas rendvédelem-történeti tartalmú írásmű, hogy számukra külön alszekció kialakítására is lehetőség nyílt. E szekciókban a Rendőrtiszti Főiskolán dr. PARÁDI József vezetésével működő magyar rendvédelem-történeti tudományos diákkör keretei között készült dolgozatok többsége általában bekerült a helyezést elért művek közé. Az Országos Tudományos Diákköri Konferencia rendezvénysorozat fejlődésével különböző díjak létrehozására is sor került a hallgatók és az oktatók — azaz a diákköri dolgozatok konzulensei — számára egyaránt. A néhai Rendőrtiszti Főiskoláról dr. PARÁDI József volt az első, aki mestertanári kitüntetésben részesült. Az ő diákjai pedig a diákköri konferencia szintű elismerésben a Pro Scientia aranyérem elismerésben is részesültek több esetben.

Annak idején vehemens elméleti csatározások témája volt, hogy legyen-e önálló rendvédelem-történeti alszekció vagy sem. Elsősorban a kortárs honvédek közül néhányan és a jogászok egy része gondolta úgy, hogy a „saját” alszekcióik egyikébe kellene besorolni a rendvédelem-történeti témakört. E mögött az a ki nem fejtett gondolat húzódott meg, hogy a rendvédelem-történeti témájú színvonalas dolgozatok száma által kialakíthatóvá váljon több hadtudományi, illetve jogtudományi szekció, amelyekben viszont — a kinyilvánított szekciótémákból fakadóan — a rendvédelem-történeti tartalmú dolgozatoknak vajmi kevés esélye lehetett volna a különböző díjak elnyerésére. ezúton kérek elnézést a jogtudomány és a hadtudomány művelőinek a többségétől mivel meggyőződésem, hogy őrülük a fentiekben vázolt magatartás mint a tudomány szellemiségével ellentétes mentalitás távol áll. Tény azonban, hogy ilyen és ehhez hasonló magatartások is felszínre kerültek néhány fő részéről az Országos Tudományos Diákköri Konferencia kapcsán. Ezeket a kísérleteket azonban sikerült visszaverni, mivel nyilvánvalóvá tettük, hogy a rendezvénysorozat szellemiségével ellentétes volna, ha:

- a körtét szeretnék az almával összehasonlítani;

- továbbá a magyar rendvédelmi testületek tisztí karai utánpótlása tagjainak az önbecsülés is csorbát szenvedne, ha a saját testület-történeti témájú alkotásaitak kiázzrolag más szakterületi környezetben mutatnák be.

Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy a vázolt időszakban még működött a rendőrtisztí főiskolán a komplex rendvédelem-történeti oktatás, amely a rendszerváltást követően úgy került kialakításra, hogy több tantárgyat magába foglaló módon a honfoglalástól a rendszerváltásig tekintette át a magyar rendvédelem-történet témakörét. A neoliberais eszmeiség terjedésével azonban ezen jobb sorsra érdemes tantárgycsoport lényegében felszámolásra került, legfeljebb mutatóba maradt meg belőle valami. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán nagyobb óraszámaban oktatták a magyar rendvédelem történetét mint a néhai Rendőrtisztí Főiskolán. A Nemzeti Közzszolgálati Egyetem létrehozásával ugyan a helyzet némileg javult, azonban még mindig messze áll attól, amit a magyar rendvédelem-történet oktatásának lehetne nevezni. A jelenlegi képzési struktúra nyilvánvaló kompromisszum eredménye. Kitapinthatóak ugyanis a neoliberais igények hatásai. Ilyennek tekinthető például, hogy:

- az egyes — ma már nem működő, mint például a Magyar Királyi Csendőrség — fegyveres őrttestületek története finoman szólva háttérbe szorult;

- annak ellenére, hogy a XIX-XX. századi magyar rendvédelem-történet lényegében a katonailag szervezett fegyveres őrttestületek és a polgári fegyveres őrttestületek története, elenyésző a katonailag szervezett fegyveres őrttestületekkel való foglalkozás, holott a rendvédelem dandárját ezek a testületek valósították meg, ugyancsak elhanyagolt a haderő szerepe is a rendvédelemben;

- a történelmi események, a testületek működéstörténetéről a hangsúly fokozatosan a jogtörténeti részre került, ami persze nem lenne baj ha ez nem a testület-történeti tárgykörön belül menne végbe, hanem például jogtörténeti tantárgy bevezetése által valósulna meg;

- háttérbe kerültek a magyar rendvédelem-történet azon időszakai, illetve eseményei, amelyek a hallgatók számára biztosíthatnák az objektív szemléletmód kialakulását, mivel a liberális szemléletmóddal harmonizáló események

túlhangsúlyozása mellett elbagatelizálnak, vagy meg sem említenek olyan történelmi tényeket — mint például a dualizmus időszakában az angolszász típusú rendvédelmi modell bukása — amelyek elengedhetetlenek nemzeti rendvédelem-történetünk megismerésében stb.;

- a kimagasló diákköri munkának azonban megítélésem szerint csupán az egyik előfeltétele a tantárgyi megalapozottság, nevezetesen legyenek olyan tantárgyak, ahol a témakör alapjai elsajátíthatóak. A másik előfeltétel személyi jellegű. Szükség van olyan oktatókra, akik gondozzák az adott témakört, disszertációik tartalma az adott szakterület témakörével harmonizál. Tudomásom szerint van ugyan egy tanszék a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán amelynek a rendfenntartás történetével való foglalkozás lenne a feladata. Ez a szervezeti egység azonban nem áll a hivatása magaslátán. A tanszékvezető úr Ph.D. fokozatát emlékezetem szerint a néprajz tudományágban védte meg a magyar államhatárok témájával. A helyzetet súlyosbítja, hogy a tanszékvezető úr publikációi sem men-tesek a tárgyi tévedésektől. Ilyen helyzetben csoda, hogy a hallgatók egyáltalán készíténe a hivatásuk történetével foglalkozó írásműveket.

Álláspontom szerint pedig éppen a jelzett tanszéknek — élén a tanszékveze-tővel — kellene lándzsát törnie a magyar rendvédelem-történet témája mellett, már csak azért is mert a trianoni határok között az egyetlen felsőoktatási szervezeti egység, amely ilyen szakterülettel rendelkezik. E helyett a tanszék azon téveszme „harcosa” hogy rendvédelem nem létezik, csak rendészet, mivel rendvédelmi jogág nem szerepel a Magyar Tudományos Akadémia által néhány éve kibocsájtott tudományági nómenklatúrában. Ez a okfejtés persze nyilvánvalóan álságos, mert a történelmi események, illetve folyamatok nem a tudományági besorolások követ-kezményei.

Alkalmam nyílt arra is, hogy — Ph.D. védést előkészítő műhelyvita során — megtapasztaljam a jelzett tanszék szerepét nemzeti rendvédelem-történetünk meg-ítélését illetően. Ekkor a tanszékvezető úr úgy fogalmazott, hogy a disszertációter-vezet úgy jó ahogy van, csupán a rendvédelem-történet kifejezéseket kell a rendé-szet szóval felcserélni. Azon apróság nyilvánvalóan nem zavarta, hogy a két fogal-mom nem azonos, ebből adódóan pedig nyilvánvalóan diszsonanciák keletkezhet-nek a szövegben stb.

Az a benyomásom, hogy a jelzett tanszék nem a magyar rendvédelem-törté-net objektív történelemszemléleten nyugvó gondozását valósítja meg, hanem a neoliborális szemléletet közvetíti. Ahhoz persze mindenkinek joga van, hogy saját világnézete legyen. A magyar nemzet egyetemén azonban a nemzeti rendvédelem-történeti oktatásban a magyar nemzeti érdekeknek kellene érvényesülnie, amely józan gondolkodás szerint nem lehet más mint a történelmi eseményeknek az ob-jektív történelemszemléleten nyugvó interpretálása.

A jelenlegi szervezeti egység tevékenységét inkább sorolnám a szellemi kút-mérgezés kategóriájába mint a történelmi igazságot közvetítő a hallgatók hivatás-és hazaszeretét erősítő oktatása körébe.

Ilyen körülmények között nem csoda hogy a hallgatók rendvédelem-történet-témaköre iránti figyelme mérsékelt. Csoda hogy még nem vetették fel a magyar rendvédelem-történet oktatásának az elsilányítását a háttérből kiválóan megszer-vezők, hogy magát a témakört sem kellene oktatni, mivel arra nincsen igény a hall-gatók körében és leendő hivatásuk gyakorlati kivitelezéséhez amúgy is közvetetten

kapcsolódik. Ezt az érvet azonban akkor szokták felhozni amikor a világnézetüknek megfelelő oktatás lehetőségei beszűkülnek. Általában ezen esetekben döntenek úgy, hogy akkor inkább ne is legyen a képzésnek ilyen tartalma ha az nem következik a politikai preconcepciójukból.

A valóságban azonban a helyzet kevésbé kedvezőtlen, mivel a kar tanszékein akadnak olyan oktatók, akik szeretik a hivatásukat és támogatják a hallgatók hivatástörténeti tartalmú írásműveinek az elkészítésére irányuló ambícióit. Vigyáznuk kell azonban a szerzőknek arra hogy milyen terminológiát használnak, mert a jelzett tanszék, igyekszik erőteljes cenzúrát megvalósítani. A hallgatókat, illetve az oktatókat, illetve a doktoranduszokat is végzálja ha írásaikban használni merészelik a rendvédelem-történet kifejezést.

Ezek a jelenségek nyilvánvalóan nem kívánatosak. Nem segítik elő a leendő tisztek érzelmi kötődését hivatásukhoz. Ebből fakadóan pedig az ilyen és ehhez hasonló megnyilvánulások. Nem igazán állnak a magyar nemzet szolgálatában. Élete alkonyán járó idős kutató, illetve oktatóként annak a reményemnek adok ezúton hangot, hogy a fák nem nőhetnek az égig. Legalább is elgondolkodtató — az ilyen és ehhez hasonló helyzetek észlelése során — hogy mindez annak ellenére valósulhat meg, hogy a kormány és a miniszterek külön-külön és több ízben is kinyilvánították mi szerint a hatalmi szféra nem kíván beleszólni a tudományos vitákba. Ez így helyes is. Felmerül azonban az a kérdés is, hogy a nem hatalmon lévő politikai csoportosulás ideológiáját másokra rákényszerítő tettek miért maradnak következmények nélkül?

Hogyan lehetséges az hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar érintett szervezeti egysége részben vagy egészében nélkülözi a nemzeti rendvédelem-történetünk témakörében doktorátussal rendelkező oktatókat. A közelmúltban alkalmam nyílt beszélgetést folytatnom egy olyan fiatal doktorandusszal, aki — annak ellenére, hogy disszertációját a Magyar Királyi Csenedőrség témakörében fogja rövid időn belül megvédeni — nem tud felkészültségének megfelelő állást találni. Ugyanakkor a neoliberális ideák szerint cselekvő, ám a „szakterület tudományos művelés terén túlzottan jeleskedők nem csupán betöltik az érintett pozíciókat, hanem azok végzálását is gyakorolják akik nem fogadják el a neoliberális szemléletnek a szakterületükre vetült igényeit. Pedig nem kellen túl messzire menni a keresésben, mivel a rendészettudományi .doktori iskola hallgatói körében is vannak akik a magyar rendvédelem-történet témakörében védtek meg illetve védik meg belátható időn belül Ph.D. disszertációjukat.

Az is igaz azonban, hogy a magyar rendvédelem-történet oktatása — például a pártállam időszakában — volt már a jelenleginél sokkal kacifántosabb helyzetben is. Az is tény viszont, hogy a rendszerváltás óta már több mint három évtized telt el, melynek során — függetlenül a szervezeti változásoktól — nem az objektiv történelemszemléleten nyugvó rendvédelem-történeti oktatás erősödött meg. Ehelyett — a rendszerváltás utáni kezdeti időszakot leszámítva — a neoliberális szemléletből fakadó vágyvezérelt hivatástörténeti képzés erősödött meg. Ezt a tendenciát kezdetben nem is lehetett felismerni, mert a jogszerűséggel való foglalkozást mint trójai falovat használta arra, hogy pozícióit megerősítse.

A nemzeti rendvédelem-történetünk témakörében készített tudományos diák-köri dolgozatokra tehát számos ideológiai töltetű, köztük a valós helyzettől eltérő tartalmú magyarázatokat sem nélkülöző környezeti hatás formálja. Ennek ellenére

azonban valamilyen eredmények így is születnek. Talán még megélem azt is hogy a magyar nemzet egyetemén nem fognak cenzúra áldozataivá válni azoknak a szerzőknek az írásművei, amelyek a magyar rendvédelem történetének a bemutatását nem a neoliberális szemüveg által láttatni kívánt kifejezésekkel tartják célszerűnek érzékeltetni.

Számomra az is furcsa, hogy éppen a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karán alakulhatott ki ilyen visszás helyzet, mivel véleményem szerint ezen a karon kellene lennie a magyar rendvédelem-történet művelés fellegetvárának. Ehelyett a rendvédelem és annak története erőszakos beolvasztási kísérletének lehetünk a tanúi a rendészet fogalomkörébe. Mindez olyan nevetséges indokkal történik, hogy a jogtudományon belül nem alakult ki rendvédelmi szakág. Vajon miért kellene a történelemtudománynak, illetve a történelmi tartalmú írásműveknek napjaink jogtudományi fogalmait használni. Úgy tűnik azonban, hogy a tudomány ezen morbid értelmezése lehetőséget teremt egyesek számára arra, hogy egzisztenciát teremtsenek maguknak ott ahol erre egyébként nem volna túl nagy esélyük.

Összességében tehát elmondható, hogy a neoliberális indíttatású terminológia álvita egyik áldozatává az Országos Tudományos Diákköri Konferencia sorozat (OTDK) egyik alszekciója, nevezetesen a rendvédelem-történeti alszekció vált. Ezen adminisztratív úton kialakított helyzet nyilvánvalóan kedvező fogadtatásra talált azoknak a körében, akik a rend fegyveres védelmét nem hivatásnak, hanem civil jellegű szolgáltatásnak tekintik, amelyet tisztviselők valósítanak meg. Ez a felfogás része az úgynevezett éjjeliőr típusú gyenge államra vonatkozó elvárásnak. Ezzel szemben csalódottságot abban a nemzeti szellemű körben, amely viszont azt várja el, hogy a nemzeti történelmünk ezen szeletének a gondozása során ne a XXI. századi elgondolásokat kérjék számon az előző évszázadok rendfenntartási történetének a művelése alkalmával, hanem a történelmi igazságot tárják fel, hogy annak tapasztalatait a jövő nemzedékei hasznosíthassák.

A felületes szemlélő persze mondhatná, hogy csupán két ellentétes felfogásról van szó történelmünk ezen szeletének a művelését illetően. Általában azonban nincsen több igazság. Jelen esetben lényegében nemzeti történelmünk a legjobb ítélőbíró. A helyzet ugyanis az, hogy a XIX-XX. század magyar rendvédelem-története lényegében a katonailag szervezett fegyveres őrtestületek és a polgári fegyveres őrtestületek története. Ezt figyelmen kívül hagyni ugyanolyan történelemhamisítás, mint a jelenlegi jogrendszerünk előző korszakokra való visszavetítése által azok minősítése, illetve a jelenlegi kívánalmakhoz kevésbé illeszkedő részek elhallgatása.

Alláspontom szerint a magyar nemzet történelme azon belül a a magyar rendvédelem története nem azonos a magyar jog illetve azon belül a rendészeti jogág történetével még akkor sem ha a jogtudományon belül a rendvédelmi testületeket szabályozó jogot nem különítik el a civil tisztviselők által megvalósított rendészeti tevékenység szabályozásától.

Alláspontom szerint a Nemzeti Közszerződési Egyetem — amelynek a létrehozását szerencsés lépésnek tartom a magyar állam szakemberigénye utánpótlásának a biztosítása tekintetében — nem dicsekedhet a nemzeti rendvédelem-történet művelésének a helyzetével. Bízom abban, hogy ez az állapot meg fog változni, melynek nyomán a nevetséges és kicsinyes gáncsoskodó magatartást és a tárgyi

tévedéseket is megvalósító történelemhamisító állásfoglalásokat nemzeti rendvédelem-történetünk kutatását elősegítő szellemiség fogja felváltani.

A magyar rendvédelem-történet művelése érdekében kifejtett tevékenységekhez mindenkinek eredményekben gazdag további munkát kívánok!

Pilisszántó, 2022. XI. 12.

Dr. PARÁDI József
a társaság elnöke